

Abbasi Devletinin Kurucularını bilin. **Humeyne** önemli bir yeri **Muhammed b. Ali** çok önemli. Abbasi ihtilalinin kurumsal bir yapıya kavuşması ve başarı elde etmesinin görülmesi açısından. **Muhammed b. Ali GOK ÖNEMLİ**

Soru! Aşağıdakilerden hangisi Abbasi ihtilalinin başlangıç aşaması ile ilgili isim ve kavramlardan değildir?

- * Humeyne önemli bir isim.
- * Ali b. Abdullah b. Abbas önemli
- * Muhammed Ali önemli -
- * Ebu Hasım önemli
- * Ebu Müslim Horasanî önemli
- * İbrahim b. Muhammed önemli
- * Ebu Müslim el - Horasanî'yi Horasan'a görevlendiren adam.
- * Ebu Müslim Horasanî'da, Emevîlere karşı bir isyan hareketi organize etti ve Abbasi ihtilali **Horasan'da** başladı. Askeri anlamda Horasan'dır, organizasyon anlamında **Humeyne'dir**. Kufe Abbasîlerin kontrolüne geçiren oradaki Emevî yöneticilerin kovulması, Irak halkının Abbasi ihtilaline katılması konusunda destek olmuştur. Abbasi ihtilali bir yandan Irak - Suriye mücadelesidir.

GOK ÖNEMLİ → Emevîlerin yıkılmasını sağlayan savaş, **Zapsuğunda** yapılan savaş önemli. Emevîlerin son Halifesi Mervan b. Muhammed mağlub oldu. Abbasi Halifesi Abdullah b. Ali son Emevî Halifesi Mervan b. Muhammed'i **Zapsuyu** kenarında mağlub etti.

Ebu Seffah (750 - 754) → Bu adama niçin Seffah denildiğini bilin. Sii'ler Ehl-i Beyt'e biat etmek istememişler. Ehl-i Beyt'ten birine biat etmek istemişler. Ama Abbasiler ağırlıklarını kaymışlar ve hilafeti ele geçirmişler.

750-754

ES- Seffah'a - Kan Dökücü lakabı verilmiştir

(2)

ES- Seffah ilk hutbesinde " Bilirsiniz ki ben hem bol bol veren hem de helak edip intikam alan bir insanım " demiştir. Bu cümleleri bu lakapla anılmasına yol açtı.

Soru: Abbasi Devleti kuruluşu aşamasında Emevi yanlısı isyanların gerçekleşmiş midir? Bunu bilin. Ayrıntıya gerek yok.

Cevap: Evet gerçekleşmiştir.

GÖK ÖNEMLİ: Talas Savaşı kimin döneminde, kimlere karşı gerçekleşmiştir. Halife Ebu'l - Abbas devrinin tarihi bakımından en önemli olayı, Çin ordusu ile yapılan ve Arapların mağlubiyeti ile sonuçlanan **Talas Savaşıdır. (Temmuz 751)** Bu savaşta Çin'in Batı Türkistan üzerindeki siyasi emelleri ebediyen sona ermiştir. Ebu Müslim'in gönderdiği İslam ordusuna Ziyad b. Salih komanda ediyordu. Kuzeyden Karlıklar yardımı geldiler. Savaş 5 gün sürdü. Savaşın sonuçlarını bilin. (Kitapta sayfa 6) Talas Savaşı Türklerin İslamiyetle daha yakın ilişki kurmasını sağlamıştır.

- Ebu Seffah kuruluş aşamasında çok kan dökmüştür.
- Onun dönemi kurumsallaşma dönemi değildir.
- " " Devleti Sağlam Temellere oturtma dönemidir.
- Bu dönemde dışarda meydana gelen en önemli hadise Talas Savaşıdır.

- Ebu Seffah 4,5 yıllık bir halifelik geçirmiştir.
- Bu 4,5 yılda daha çok iç karışıklıkları bastırma ve
- ihtilal sonrası olan durumları düzeltmek için mücadele etmiştir.

757 yılına gelindiğinde, Emevi devletini yıkıp, yerine Abbasi Devletini inşa eden insanlardan hıkmese hayatta kalmıyorsa ya hapsedilmiş ya da öldürülmüş, politik açıdan tamamen devre dışı bırakılmış, ihtilal önce kendi eslatlarını yer cümlesi burada tahakkuk etmiş oldu.

* Eğer size tarihle, kronoloji ile ilgili birşey sorulursa bilin ki, ihtilalın başında saydığımız hiçbir isim bu tarihte yaşamıyor.

* 757 yılında Abbasi Devletinin Kurucularından artık hıkmese yaşamıyor. Kronoloji olarak gelebilir. **ÖNEMLİ**
(Sayfa 7'deki isyanların isimlerine gerek yok dedi.)
Sadece Siilerin hoşnutsuzluğundan çıkan isyanlar var. Bunu bilin yeter.

Soru: Aşağıdakilerden hangisi Mansur döneminin özelliklerindendir.

Cevap: Tercüme faaliyetlerinin yapıldığını bilin.

Soru: Bağdat Şehri kimen zamanında kuruldu?

Cevap: Ebr Cafer Mansur.

Soru: Hz. Peygamber aşağıdaki şehirlerden hangisini ziyaret etmemiştir?

Cevap: a) Busra b) Sam c) Tarf **d) Bağdat**

* Bağdat Mansur Döneminde inşa edildi. O dönemde yoktu.

Soru: söyle de gelebilir → Aşağıdakilerden hangisi Hz. Ömer döneminde fethedilen şehirlerden değildir? **Cevap:** Bağdat.

İlimli bir yönetimi vardı. Zindıklar ile yapılan işyanlar önemli.

Divan-u Zenadika'yı duyacaksınız, bileceksiniz - ÖNEMLİ

Soru: Divan-u Zenadika kimin zamanında kuruldu. Amacı neydi?

Cevap: Mehdi zamanında kuruldu. Gayesi: İslam'ın emirleri ile dalga geçen, hafife alan, eski İran dinlerini tekrar eden insanlara karşı - Divan-u Zenadika kurulmuştur.

* Harici işyanları var.

Hadi - ile'l Hak (Musa) 785-786

* Annesi ile girdiği mücadele aklınızda kalsın.

* Hadi döneminde meydana gelen işyanlar var

* Fah Savaşı Önemli 11 Haziran 786

* Siler bu savaşa II. Kербela Savaşı diyorlar.

* Fah Savaşı Abbasilerin Silerle girdiği büyük mücadelelerden, Abbasiler Silere ailesert davranmışlar.

* Fah, Iraklu Sudan Arabistan arasında bir bölge.

* Bu savaşın önemli sonucu; Bu savaştan sonra sağ kurtulmayı başaran Hüseyin'in dayısı İdris b. Abdullah Magrib'e kaçı. (İleride burada Abbasiler yönetimine karşı olan İdrisiler hanedanını kurdu)

* Annesi tarafından zehirlenerek öldürülüyor.

HARUN RESİD DÖNEMİ (786-809)

* Harun Dönemi Abbasi Devletinin sınırlarının en geniş olduğu dönemdir.

* Harun Resid Döneminde; kitapta sayfa 17'de, Bermekilerin Tasfiyesini adınız gibi bilin.

* Ağlebiler Devletinin kuruluşu bu döneme denk geliyor.

* Abbasi Devletinin en geniş olduğu dönemde, aynı zamanda Devlet içinde ilk müstakim yapılanma da ortaya çıkmış oluyor.

- * İbrahim b. Ağıleb böyle bir devlet kuruyor
- * ileride burada başka Türk Devletleri kurulacak.
- * Tolunoğulları kurulacak - İhsidiler kurulacak
- * İa işlerinde müstakil, vergi toplamada kanunda, nizamda, ancak dış işlerinde Abbasi Merkezi yönetimine bağlı.
- Sayfa 16 ve 17'deki maddeleri okuyun.

Emm Dönemi (809-813)

- * 3 yıl kadar halifelik yapacak. Bu halifelik müddeti kardeş Me'munla mücadele ile geçiyor.
- * Yönetime ehil bir adam değil.
- * Bağdat'ta sarayın dışına çıkmıyor. Eğlenceleri ile meşgul oluyor
- * Emm - Me'mun mücadelesi bir anlamda Arap - Fars mücadelesidir.
- * Emm'in hem annesi hem babası Araptır.
- * Me'mun'un ise annesi fars kökenlidir.

Bu dönemde Farslılar yönetimden berteraf edildikleri için, deure dışı bırakıldıkları için, bir arapçılık akımı modası başlamış. Aslında halifelik yapabilecek kişi Me'mun. Bu ikisi 3 yıl savaşıyor. Bu 3 yılın sonunda Me'mun Bağdat'a geliyor. Kardeşini idam ettiriyor Emm idam-ediliyor.

ME'MUN DÖNEMİ (813-833)

Me'mun hilafet merkezi olarak Merv şehrinin seçti. Me'mun'un üzerinde **Fazl b. Sehl etkili oldu. → ÖNEMLİ** Şiilere meyil gösteriyor ilk kez Abbasi tarihinde ve son kez Ehl-i Bey'tten birisi veliaht tayin ediliyor Me'mun döneminde. **İmam Ali er-Rıza ÖNEMLİ** Bu veliaht hiçbir zaman halife olamıyor. Me'munla birlikte Bağdat'tan, Merv'e giderken yolda ölüyor. Me'mun Bağdat'a girdince vezirinde öldürüyor Fazl b. Sehl'i.

* Bu dönemde **Babek** isyanı önemli. Bu dönemde başlıyor ama bu dönemde bitmiyor.

Babek isyanı nedir? Babek, eski İran dinlerini tekrar canlandırmaya çalışıyor. Hem din, hem de siyasi yönü var. 20 yıldan fazla sürüyor. 3 halife döneminde de devam ediyor. Enson Afsar tarafından ortadan kaldırılıyor.

* Başka önemli hadise **mihne** hadiselerinin

* Me'mun mütezili - düşüncesi savunan bir adam ve insanlara Kur'anın yaratılmış olduğuna dair imtihana giriyor. Kabul etmeyenleri çeşitli cezalara ceptiriyor. Bunların en meşhur bilineni Ahmet Hımbul. Bu mihne dönemi deniyor. İmtihan, bela, musibet anlamında.

* mihne dönemi Halife Me'mundan başlıyor. Bunu bilin.

MUTASIM DÖNEMİ 833-842

* Mutasım Me'mun döneminin politikalarını olduğu gibi sürdürüyor.

* Me'mun'un kardeşidir. Kültürlü, okuması bir adamdır.

* mutasimda düşünme değil, uygulamaları mihne politikasını olduğu gibi devam ediyor.

* mutasimla ilgili söyleyeceğimiz söz şur; Türklerin **asker** olarak ordunun içinde yer almaya başlaması, **mutasımın** Suriye valiliği döneminde olmuştur.

* mutasımın hilafete gelirken de bütün **komutanların etkisi var.**

* Semerra sehrini kurmuş, önemli bir **bilgi.** ^{Bagdat halkı ile uyum problemi yaşadıkları için}

* **Afsar Babek isyanını sona erdirmiş.** Sonra onun döneminde ölüyor.

* Bu dönemde büyük bir fetih gerçekleşiyor, Amurruye **Fethi.** Bizans'ın 2. büyük şehri İstanbul 1 numara.

Amcası Me'mun'a becerilmiş ve küâk me'mun diye anılmış.
mî-tasım ve amcası me'mun'un siyasetini takip etmiş.

* Mîtevekkil gelecek bundan sonra. Mîtevekkil bu mîhne hadiselerini sona erdirmiş. Türk komutanlara "Sultan" denmeye başlandı.

* Bedevi isyanları var, bu dönemde. Tek tek kabile isimleri sorulmaz. Önemli olan Bedevi isyanlarının Hicaz bölgesinde yaşandığını bilin.

* Mîtevekkil dönemi Abbasi Devletinin kırılma noktasıdır.
Abbasi Toprakları Üzerinde Türk Valilerince Kurulan Devletler

Türklerin İslam'daki Roller - 3 aşaması var

1- Mücadele Dönemi

İran'ın fethedilmesinden sonra, Türklerle Müslümanlar karşı karşıya geliyor 100 yıllık mücadele süresi var.

2- Destane münasebetler Dönemi

3- Müspet Hizmet Safhası

4- menfi Hizmet Safhası

* **Tolunogulları** ilk kurulan devlettin Ahmet b. Tolun tarafından kuruluyor Mısır'a vali olarak gönderiliyor. **İbrahim b. Ağıleb'in** kurduğu devlet gibi, Araptır. İbrahim b. Ağıleb'in kurduğu sortlarla hemen hemen aynı bir devlet kuruyor. Yani Merkezi yönetime Bağdat'a vergi ödeyecek ama orda kendinden sonra kendi çocukları valilik yapacak, böyle bir yönetim tarzı. 905'te Abbasi Devleti tarafından son verildi.

Tolunogulları zamanında mimari ve iktisadi açıdan önemli şeyler yapılmış. Ahmet'in oğlu Humarevegh ise kendisine bir saray yaptırmış, mîsrifliği dolayısıyla da çok fazla tenkit edilmiştir.

1. Kısm sorular → ilk Türk İslam Devletlerine kadar.

Bu aileden İslam devleti hizmetine giren ilk kişi

Ebu's - Sac Divdad b. Yusuf Divdeshtin

Azerbaycan bölgesinde bir valilik almayı başarıyorlar.

Çünkü bir ara yanlışlık yapıp Abbasi Devletine karşı da savaşıyorlar.

Surayı burayı sormam vallahi dedi. Asot masot sormam dedi. Ermenilerle mücadele ettiler.

- Önce Hicaz Hac yollarına vali tayin ediliyorlar

- Sonra Haricilerle savaşmak üzere ehvaz tarafından birorduya kanun tayin ediyor.

- Sonra Azerbaycanda uzunca bir müddet yönetimde bulunuyorlar

Mısır'da **İhsidiler** (Abbasi devleti altında kurulan İhsidiler ve Abbasilerin ortak yönü nedir? Cevapı Mısır'da kurulmuş olmaları)

Tolunogulları Abbasiler tarafından yıkılıyor. Bundan 30 sene onun yerine başka bir hanedanlık hakim oluyor. Ama

bu seferkiler çok uzak bölgelere kadar hakimiyetlerini genişletebiliyorlar. Mısır'dan Sudan'a kadar, Arap Yarımadasında

Hicaz'ın tamamını hakimiyetleri altına alıyorlar.

* İhsidiler Suriye bölgesinde mücadele ediyorlar.

* isimlere fazla takılmayın dedi.

Soru: Muhammed b. Togaç, Halep'i aşağıdakilerden hangisinden aldı. Gibi sorular gelmez, ama söyle sor gelebilir;

Soru: İhsidilerin hakim olduğu bölgelerden aşağıdakilerden hangisi yoktur. Bu soru gelir dedi. Belki de sormasamıydı dedi.

a) Mısır b) Hicaz c) Yemen d) Suriye **(e) Irak**

İlk Türk İslam Devleti

İdil Bulgar Hanlığıdır. Bulgarlar

Karadeniz'in kuzeyinde yaşıyorlar.

İdil Nehri kenarında Karadeniz'in

kuzeyinde bir devlet kuruyorlar

Bu devlet tüccarlarla tanışma şeklinde, müslüman oluyorlar

Soru: İslam Güney Asya ülkelerine tüccarlar sayesinde yayılmıştır

Bu tüccarlar sayesinde Singapur, Malezya, Endonezya gibi ülkelerin halkları İslamla tanışıp müslüman olmuşlardır. Yukarıdaki olaya benzer

bir müslümanlaşma hadisesi aşağıdaki devletlerden
hangisinde gerçekleşmiştir

a) Samanoğulları b) Karahanlılar c) Gazneliler d) İdil Bulgar Hanlığı

Bunlar Abbasilere eler gönderiyorlar. Gönderdikleri elçilerle muallim
istiyorlar. Bu istek yerine getiriliyor.

İbn. Fadlan Seyahatnamesinde bu insanların müslüman olduklarını
dair bir bilgi geçiriyor. Ancak daha sonraları Ruslar tarafından
tarafından hakimiyet altına alınıyorlar.

Karahanlılar 840 - 1212

Devlet önce müslüman devlet olarak kurulmamış

Devletin müslümanlaşması, daha sonra devletin başına geçecek
olan ve Abdülkerim adını alan Bilge Kül Kadir Han'a bağlı.

Daha sonra Baytas Arslan Han (Süleyman) daha sonra
devleti daha geniş şekilde İslam Devleti haline getirmeyi başarıyor.
isimleri geçiriyor dedin.

* Karahanlılar Gaznelilerle mücadele etmişler.

* Horasan üzerine gitmişler

* ikiye bölünmüşler

* Satuk Bıgra ilk müslüman adam.

* Kutadgu Bilig önemli → Yusuf Has Hacıb

* Divan-ı Lügati't Türk önemli → Kaşgarlı Mahmut

* Kendi aralarında yaptıkları savaşları geçirir

Gazneliler

Afganistanda. Köleler tarafından kurulmuş. Hükümdar ölünce
dirayetli, yetenekli bir oğul bırakmazsa, göçükleri küçüksen,
devlet kargası ikiye giriyor. Bu kargasada eski padişahın
kölelerinden bir tanesi idareyi kontrol altına alabiliyor.
Mevlülüklerde de böyle olmuş, Gaznelilerde de böyle olmuş.

* Alpтеgin adında bir adam, bir ordu komutanı durumuna
kadar yükselmiş, merkezden uzaklaştırılmak için Horasan'a
vali tayin ediliyor. Alpтеgin sonra Gazne'de bağımsız bir devletin
temellerini atıyor.

Alptegnin kölelerinden Sebektegin, Gazneli Hanedanının kurucusudur.

Alptegnin
Sebektegin
Gazneli mahmut
Sultan mesud

* **Devletin kurucusu Alptegnin**

* **Gazneli Hanedanının kurucusu Sebektegin**

* Sizde Gaznelilerin en önemli hükümdarı olan **Gazneli mahmut** ile ilgili sorular gelin.

* Gazneli mahmut'u meşhur eden şey onun Hindistan'a yaptığı seferler. Hindistan'a 17 sefer düzenlemiştir. Bu seferleri tek tek ezberlemeniz gerekmiyor.

* **16. Hint Seferi önemli.** En meşhur Hint seferidir. Sunnat şehri ele geçirildi. Mabut Siva'ya ait put 4 parçaya bölünerek Gazne'ye götürüldü. Santar'ın böyle yapıldı. Hintliler yanuk yapmaya kalkarsa putlarınızı kırarız demek için.

* Bundan yıllar önce aynı şeyi Asurlular köledeki Bedes Araplara yapıyorlar, Bedes arapların putlarına el koyuyorlar ve onları istaat altına alıyorlar.

* Savaşçı bir adam Gazneli mahmut.

* Sonra oğlu Sultan mesud tahta geçiyor o da Hindistan üzerine seferler yapıyor. Sultan mesud döneminde bazı isyanlar başlıyor. Hatta bu isyanlara rağmen o Hindistan üzerine seferlere çıkıyor. Bu da fedakârlık olarak algılanıyor.

* Sonra Selaskulular, Gaznelilerle uğraşıyorlar.

* Gazne Devletini Selaskulular yıkma uğraşıyorlar.

* Selaskulular ile Gazneliler arasında yapılan savaş **1040 Dandorakan**

Bu savaş bilin. Selaskulular için yeni bir istikbalin başlangıcı, Gazneliler için de Devleti yıkma götürülen bir hadise.

* Sultan mesuddan sonra gelen hükümdarlar Hindistan'a seferler düzenliyorlar.

* **Gurkular Gazneli devletini yıkanlar.** Bunlar Hint kökenli. 1186 yıkıldı.

Abbasi İhtilalinin
2 aşaması

"ÖNEMLİ"

1. aşama

Abdullah Abbas → Emevîler Döneminde Yezid'e biat edenler arasında
Ali b. Abdullah b. Abbas → 691 Hicri süreç - Humeyme'ye yerleşmesi ile başladı

715-218 de
başladı

Muhammed Ali

Abdullah b. Ali

Süleyman b. Ali

Musa b. Ali

İsa b. Musa

Ebu Cafer Mansur

Muhammed el-Mehdi

Musa el-Hadi

Harun er-Rasid

Emin

Memon

Kasım

Salih

Mu-tasim

Vasik Billah

Mutevekkil

İbrahim b. Muhammed

Ebu Abbas es-Seffah

Talas Savaşı
Zilhicce 157
Temmuz 751

Ebu Müslim Harasani'nin Harasana
geçmesi ile başlayan (745)
ihtilal hareketine döndü.

Keyseriye'nin Harimiye imanı idi.
Aynı zamanda Muhammed el-Hanefiye'nin
talebesidir.
Muhammed el-Hanefiye'nin torunu
Ebu Harim kendisinden sonra
imamete Muhammed Ali'ye vasiyet
etti. (Dedesi'nin öğrencisi)